

Kielhalen!

L. Polman

Voor zijn aandeel in de genocide in Srebrenica veroordeelde een oorlogstribunaal in Sarajevo in oktober j.l. de Bosnisch-Servische officier Trbic tot 30 jaar cel. Trbic pakte tientallen moslims op en executeerde ze eigenhandig. Het vonnis tegen Trbic krypt de statistieken van straf voor genocide spectaculair op. Aan massamoorden op onze planeet geen gebrek, aan veroordelingen ervoor des te meer. Hitler, Pol Pot, Mao Zedong: ze bouwden ongestoord hun concentratiekampen. Niemand klaagde ze aan. Pas in 1998 vond de allereerste genocide-veroordeling in de geschiedenis plaats. Nog een handjevol veroordelingen door het Rwanda-tribunaal volgde en ééntje door het Joegoslavië-tribunaal. Tot Trbic bleef het daarbij.

Het gebrek aan veroordelingen komt mede door een veel te strikte definitie van het begrip 'genocide'. Alleen het 'geheel of gedeeltelijk vernietigen' van een 'nationale, etnische, godsdienstige groep' valt eronder. Stalin zou de dans zijn ontsprongen. In de jaren dertig liet hij miljoenen Oekraïeners verhongeren, maar dat deed hij om Oekraïense 'grootgrondbezitters' uit te roeien, een klasse dus, geen 'nationale, etnische of godsdienstige groep'. Voorbereidingen van genocide, door verdrijving en uithongering bijvoorbeeld, vallen er ook buiten. Uithongering is gebruikt, of op zijn minst opzettelijk getolereerd, door de Sovjets, de Duitsers, de communistische Chinezen, in Biafra, Noord-Korea, Eritrea en Sudan.

De meeste hongersnoden in onze tijd hadden voorkomen kunnen worden met voedselvoorraden die beschikbaar waren, maar die regeringen verkozen niet te distribueren. De hongersnoden waren onderdeel van een vernietigingspolitiek. De zo goed als niet bestaande kans op vervolging maakt het voor daders wel heel verleidelijk om fantasieën over uitroeiing van de 'vijand' in daden om te zetten.

We doen veel te ingewikkeld over die genocide-definitie, vindt de Amerikaanse wetenschapper Daniel Goldhagen. In oktober, op dezelfde dag dat Trbic werd veroordeeld, publiceerde Gold-

hagen zijn boek *Worse Than War*, over genocides en de preventie en zelfs uitbanning ervan. Volgens Goldhagen zijn genocides makkelijk te stoppen. Als we daders uitschakelen en dat een 'humanitair bombardement' noemen, zoals in het geval van Kosovo, dan doet geen kip daar verder moeilijk over. Integendeel: de wereld zou blij en trots zijn.

We moeten genocide niet langer zien als misdrijf tegen één volk of groep, maar als een aanval op de mensheid in z'n geheel, vindt Goldhagen. Als Al-Bashir in de woestijn van Sudan en Kim Jong-Il in Noord-Korea vinden dat bepaalde groepen mensen het niet verdienen om te leven, of temidden van anderen te leven, dan verklaren ze in feite de oorlog aan ons allemaal. We kunnen immers niet zeker weten dat daders zullen stoppen na eliminatie van die ene groep. De Duitsers, Japanners en Sovjets stopten niet, de Serviërs trokken moordend van gebied naar gebied en de Rwandese Hutu's zetten de eliminatie van Tutsi's voort in Congo.

Met hun oorlogsverklaring aan één groep zijn daders in feite vijanden van de mensheid en hebben wij eenzijdig of in een militair bondgenootschap het recht om ze te verslaan. Een wild ideetje van Goldhagen? Nee. Het internationaal recht biedt de mogelijkheid. Piraten vallen onder de *Hostis Humani Generis*, een juridische doctrine die bepaalt dat piraten met ons allen in permanente staat van oorlog verkeren en dat wij ze mogen verslaan.

In 1801 begon de eerste militaire interventie van zeevarende naties tegen piraten. Amerika droeg een miljoen dollar per jaar af aan de piratennesten van Algiers, Tripoli en Tunis, om vrije doorvaart te 'kopen'. In 1801 verhoogden de piraten die prijs. Toen was het genoeg. Het kostte 15 jaar van havenblokkades, mariniersacties ter zee en aan land, maar toen was het mooi wel afgelopen met de Berberse piraterij.

Je krijgt er gewoon weer zin in door het boek van Goldhagen. Massamoordenaars? Kielhalen!